

СЕКЦІЯ 5. МЕНЕДЖМЕНТ

Бугай Р. П.

магістр

Житомирського інституту

Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад

“Міжрегіональна Академія управління персоналом”»

м. Житомир, Україна

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-333-3-17>

СУЧАСНІ ТРЕНДИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

Актуальність управління ризиками на підприємстві є важливою у будь-якому економічному середовищі. Зміни в умовах ринку, технологічний прогрес, конкуренція, законодавство та інші фактори можуть створювати нові ризики або підсилювати існуючі.

У галузі управління ризиками підприємств працює багато науковців з різних країн. Це інтердисциплінарна область, яка охоплює економіку, фінанси, менеджмент, інженерію, право та інші галузі. Наведемо кілька найбільш відомих науковців, які зробили вагомий внесок у дослідження управління ризиками підприємств. Серед зарубіжних науковців це – Пітер Друкер (Peter Drucker), відомий американський управлінський консультант та письменник, який зробив вагомий внесок у розвиток теорій управління, включаючи питання управління ризиками. Джон Коттер (John Kotter), американський професор Гарвардської школи бізнесу, відомий своєю роботою у галузі стратегічного управління та змін у підприємствах. Філіп Кроуфорд (Philippe Jorion), бельгійсько-американський економіст, який спеціалізується на фінансовому управлінні та управлінні ризиками, автор численних публікацій з цієї теми.

Серед вітчизняних науковців найбільш відомими є Михайло Дзюбенко – дослідник у галузі управління ризиками та фінансів, автор кількох книг та статей на цю тему, Валентин Багратіоні – український економіст та науковець, який займався питаннями управління ризиками

та фінансового менеджменту, Олена Шостак – вчений у галузі економіки та управління, автор досліджень з управління ризиками в умовах економічної нестабільності.

Ці науковці внесли важливий внесок у розвиток теорій та практик управління ризиками підприємств, і їхні дослідження використовуються як в академічному середовищі, так і в бізнес-практиці для розробки стратегій управління ризиками.

Нижче наведено деякі аспекти, які роблять управління ризиками актуальним на сучасних підприємствах:

- Несприятливі зміни на ринку. Зміни в економіці, зміни в попиті споживачів, зміни валютних курсів та інші фактори можуть впливати на фінансовий стан підприємства.

- Технологічні загрози. Розвиток технологій може вносити позитивні зміни, але також створювати нові ризики, такі як кіберзагрози, порушення конфіденційності даних, зміни в ринку праці тощо.

- Глобалізація бізнесу. Підприємства, що працюють на міжнародному ринку, стикаються зі специфічними ризиками, такими як політичні нестабільності, валютні ризики, тарифи та мита, різні стандарти та правила.

- Зміни в законодавстві. Прийняття нових законів або зміни існуючих може впливати на діяльність підприємства. Неправильне врахування цих змін може призвести до правових проблем та фінансових втрат.

- Загрози в зв'язку зі змінами в природному середовищі: екологічні ризики, такі як природні катастрофи, зміни клімату, можуть впливати на виробництво, логістику та стабільність підприємства.

- Залежність від постачальників та партнерів. Проблеми з постачальниками або партнерами можуть впливати на надходження сировини, виробництво та обслуговування клієнтів.

- Соціальні ризики. Підприємства також повинні враховувати соціальні аспекти, такі як репутаційні ризики, відносини з співробітниками та взаємодія з громадськістю.

Забезпечення ефективного управління ризиками дозволяє підприємствам адаптуватися до змін у навколишньому середовищі, зменшувати втрати та забезпечувати стійкість у довгостроковій перспективі. Особливо важливою є систематична оцінка ризиків і впровадження стратегій мінімізації цих ризиків для досягнення успішності та сталості бізнесу.

Слід зауважити, що у сучасному світі управління ризиками підприємств динамічно розвивається відповідно до змін у технологіях,

економіці, політиці та соціальному середовищі. Ось кілька сучасних трендів у цій галузі:

1. Цифрова трансформація та технології. Використання аналітики даних, штучного інтелекту (ШІ), машинного навчання та інших технологій дозволяє підприємствам більш ефективно виявляти, оцінювати та керувати ризиками. Це включає в себе кібербезпеку для захисту від інтернет-загроз, а також використання даних для передбачення ризиків.

2. Спрощення процесів управління ризиками. Виникнення нових методологій, таких як Agile та DevOps, дозволяє підприємствам швидше реагувати на зміни та впроваджувати засоби управління ризиками у всіх етапах розробки продукту чи послуги.

3. Більша увага до кібербезпеки. У зв'язку з зростанням кількості кіберзагроз і кібератак, підприємства активно вдосконалюють свої системи кібербезпеки та розробляють стратегії для захисту від потенційних кіберризиків.

4. Екологічна стійкість. Збільшена увага до питань екології призводить до того, що підприємства включають аспекти екологічних ризиків у свої стратегії управління ризиками. Це може включати в себе оцінку впливу діяльності компанії на навколишнє середовище та розробку стратегій зменшення цього впливу.

5. Зміна культури організації. Відмова від традиційних ієрархічних структур та прийняття гнучких, адаптивних організаційних моделей сприяє кращому виявленню та управлінню ризиками на всіх рівнях підприємства.

6. Впровадження стандартів управління ризиками. Зростання важливості управління ризиками призводить до використання міжнародних стандартів, таких як ISO 31000, для розробки та впровадження систем ефективного управління ризиками.

7. Управління ризиками в ланцюгу постачань. Збільшена глобалізація та складність ланцюгів постачань ставлять перед підприємствами виклики, пов'язані з ризиками, що виникають у зв'язку з нестабільністю постачальників та глобальними подіями.

Ці тренди вказують на постійну потребу в адаптації та вдосконаленні стратегій управління ризиками на підприємствах, щоб забезпечити їхню стійкість та успішність в невизначеному економічному та бізнес-середовищі.

Сучасне управління ризиками підприємств враховує глобальні виклики та базується на передових методах та підходах. Нижче

наведемо деякі з сучасних методів управління ризиками, які враховують глобальні виклики:

1. Ентерпрайз-рівень управління ризиками (ERM). Це інтегроване та систематичне управління ризиками на всіх рівнях підприємства. ERM дозволяє ідентифікувати, оцінювати та керувати ризиками як частиною загальної стратегії підприємства [1].

2. Використання технологій.

3. Аналітика даних та Штучний інтелект (AI). Застосування аналітики даних та AI для аналізу великих обсягів інформації, виявлення залежностей та передбачення можливих ризиків.

4. Кібербезпека. Розвиток та впровадження заходів з кібербезпеки для захисту від кіберзагроз у зростаючому цифровому середовищі.

5. Сценарний аналіз та стратегічне планування. Розглядання різних сценаріїв для виявлення та розуміння можливих глобальних викликів і розробка стратегій відповіді на них.

6. Система оцінки ризиків на макrorівні. Врахування глобальних економічних, політичних та соціокультурних факторів при визначенні ризиків для підприємства.

7. Управління ризиками в ланцюгу постачань. Здатність визначати та керувати ризиками, пов'язаними з глобальними ланцюгами постачань, що можуть бути вражені глобальними подіями, такими як пандемія або природні катастрофи.

8. Сталість бізнес-процесів. Розвиток та впровадження стійких бізнес-процесів, які дозволяють підприємствам легше пристосовуватися до змін і зменшувати вплив глобальних ризиків.

9. Управління соціальними та екологічними ризиками. Здатність визначати та ефективно керувати ризиками, пов'язаними зі змінами в суспільстві та впливом на природне середовище.

10. Управління волатильністю ринків. Активна робота зі зменшенням впливу фінансових, валютних та ринкових ризиків через диверсифікацію та фінансові стратегії.

11. Співпраця з зацікавленими сторонами. Взаємодія та співпраця з урядовими організаціями, громадськістю та іншими зацікавленими сторонами для спільного вирішення глобальних викликів та ризиків.

Ці методи спрямовані на створення адаптивних та стійких систем управління ризиками, щоб підприємства могли успішно функціонувати в умовах глобальних викликів та невизначеності.

Література:

1. Nocera J. (January 4, 2021) Risk Mismanagement. The New York Times Magazine.